

ZPRÁVA Z MĚSÍČNÍ STÁŽE NA UKRAJINĚ

Oděsa 12. 9. – 12. 10. 2008

Struktura fondu Doroga k domu – Naše přijímací organizace je členěna do několika, v podstatě samostatně fungujících, center podle cílových skupin klientů.

Nejvíce času jsme strávily v centru pro děti ulice. To funguje jako nestátní dětský domov s kapacitou cca 25 dětí a současně poskytuje pomoc přímo v ulicích města prostřednictvím tzv. sociální patroly, která vyjíždí za dětmi bez domova s teplým jídlem, základní zdravotnickou péčí a především zajišťuje alespoň přibližný odhad situace a počtu dětí žijících na ulici. Sociální patrola je složena ze sociální pracovnice, vychovatelky z centra, řidiče a případných dobrovolníků,

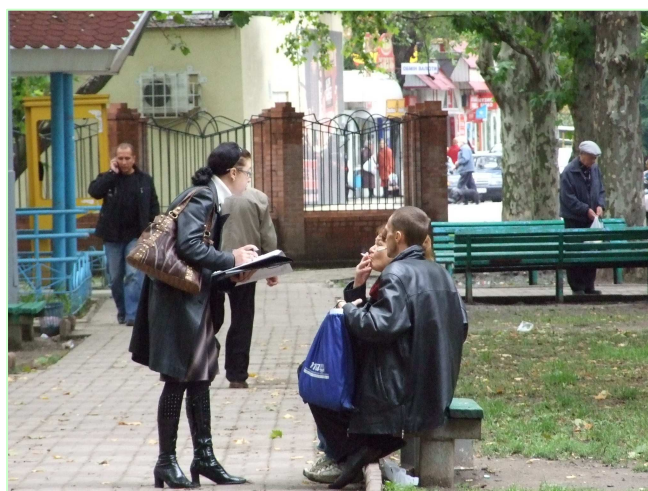
měla by vyjíždět pravidelně pět dní v týdnu, to však z různých důvodů většinou nefunguje (počasí, porucha auta, špatná organizace...).

Další centrum funguje pro pomoc dospělým lidem bez domova, kteří mají možnost zařídit si zde alespoň neoficiální doklad totožnosti, získají základní materiální podporu v podobě oblečení nebo možnost bezplatné lékařské péče. Centrum

také pořádá volnočasové aktivity pro děti z rodin v sociální nouzi.

Třetí část je obdoba našich kontaktních center pro uživatele drog s širokou nabídkou bezplatných služeb. Místní streetworkeri však fungují na principu „Rovný rovném“, kdy uživatel drogy v průběhu léčby či abstinence zprostředkovává „výměnný program“ (nevybírání použité jehly a stříkačky zpět) v okruhu svých známých, což s našeho pohledu negativně ovlivňuje jak program, tak jeho léčbu.

Ve všech centrech jsme se podílely na jejich fungování: vyjížděly se sociální patrolou, navštěvovaly volnočasové aktivity, pomáhaly

jsme při práci streetworkerů a zajistily jsem si také několik exkurzí do jiných zařízení jako rehabilitačního centra, nemocnice, ...

Už v prvních dnech pobytu jsme postřehly dost uvolněný postoj místních lidí k práci. Občas byla vyčerpávající neustálá snaha o zajištění pracovní náplně! Je nutné připravit se na neexistenci časového rozvržení a reálných termínů.

Kultura a lidé – tak jak jsme měly možnost setkat se s Ukrajinou my, nabyly jsme dojmu, že se jedná o zemi dvou tváří. Velké sociální rozdíly vytváří absurdní obrazy; mezi smečkami pouličních psů a špínou ulic projíždí kolony luxusních aut a ty oblíbené bílé limuzíny... Oděsa je plná lidí, kteří vám nabídnou svůj dům a posadí vás ke svému stolu, ale mají jasno v tom, co chtějí slyšet a pokud hrajete jejich hru zažijete spoustu

srdčných dnů ve společnosti komunikativních a hlučných hostitelů. V místní dopravě („maršrutách“) se vám dostane velkého množství příležitostí k navázání rozhovoru, často totiž budete nuceni absolvovat jízdu ve stylu „tělo na tělo“. To se pak nenechte překvapit pozváním na něco ostřejšího třeba od postaršího Váni, ale většinou máte možnost diplomatického úniku.

Je ovšem docela pravděpodobné, že se objeví i nějaká konfliktní situace. Toho jsme se

dočkaly i my, ať už kvůli pracovním věcem s lidmi v organizaci (stále nefungující program či nezájem) nebo třeba s naší „paní domácí“ pro detaily v domácnosti. Nepodařilo se nám přijít na jiné řešení, než verbálně přijmout jejich variantu a velkolepé plány a v realitě spoléhat na sebe, program si

zařizovat trochu po svém apod. Několikrát došlo i k jakési výměně názorů, která ovšem nebyla nijak konstruktivní, spíš jen zhoršila aktuální náladu.

Oděsa je jinak město barevné, rušné, plné spousty možností na každém rohu můžete zajít do blýskavého pravoslavného kostela, navštívit mešitu, projít se po pláži nebo přístavu. Nabízí se taky široké množství kavárniček a podniků vonících Francií.

Po prvních překvapujících dnech jsme rychle přivykli i ke zdejší poněkud chaotické dopravě, tomu že dvě plné čáry nejsou zed' a auto se může vlastně vtěsnat, kamkoliv se vejde. Městská doprava funguje díky už zmiňovaným maršrutám (malým autobusům), které jsou označeny čísly svých tras a na zamávání Vám zastaví a za sympatický obnos popoveze.

Pojištění - pojištění zdraví a za případně způsobené škody jsme si zřídily u domácích pojišťoven. Doporučení některých z nich lze nalézt na stránkách ZSF a pohybovalo se kolem 1.000,-- na měsíc. Jsme rády, že jsme jej nemusely využít, a byly to proto nejlépe vynaložené peníze.

Očkování - už brzo před odletem jsme si v očkovacím centru zjistily jaká infekční onemocnění nám na Ukrajině a přímo v Oděse hrozí. Lékařka nám poskytla veškeré informace o vakcínách, jejich délce účinku, nutných přeočkováních a cenách. ZSF požadovala očkování proti hepatitidě A a B a břišním tyfu. Tyto vakcíny byly povinné. My jsme se navíc ve vlastním zájmu nechaly naočkovat proti meningokoku a klíšťové meningitidě. V očkovacím centru nám sestavili kalendář a podle něj jsme postupovaly. Celý proces trval asi 2 měsíce. Bylo nám také doporučeno očkování proti vzteklině, ale jelikož toto očkování vydrží pouze jeden rok a stojí kolem 1.000,-- Kč, tak jsme od něj upustily. V Oděse byla velká spousta volně pobíhajících psů, ale nebezpečí pokousání je nízké.

Letenka+doprava - letenku jsme kupovaly přes internet u Student Agency asi 2 měsíce před odletem. Byla to největší finanční zátěž. I když to byla nejlevnější, kterou jsme v té době mohly sehnat, tak nás stála 9.800,--. Letěly jsme s maďarskou leteckou společností Malev. Představovaly jsme si dobrodružnou cestu ve staříčkém zrezlém letadle, ale opak byl pravdou. Přímo v letadle nám byl dán k vyplnění barevný leták, o kterém jsme se později dozvěděly, že

je to forma víza. Po příletu do Oděsy jsme byly odbaveny a u východu nás čekal sociální pracovník Artjëm s řidičem a přímo nás odvezli do organizace...

Pro přepravu do Oděsy jsme mohly sice využít podstatně levnější autobusovou nebo vlakovou dopravu, ale vzhledem k bezpečnosti a vzdálenosti jsme tuto možnost zavrhly.

Ubytování+stravování - ubytování jsme měly zajištěné již před odletem a to u známé ředitele organizace. Byla to Nad'a (vdova, 50 let, žijící v domácnosti s kočkou Bělkou a dům střežil voříšek Kuzja), kuchařka z organizace. Svěrázná paní, která se ráda baví a ostatním lidem, hlavně turistkám z Čech, neustále rozdává rady. Občas nebylo lehké zvládat její nálady, ale tolerance byla jedním z hesel celého pobytu. V případě nouze je samozřejmě možné sehnat ubytování jinde, ale určitě v jiné cenové kategorii. Pro nás byla cena 4.500,-- Kč na osobu a

zahrnovala i stravování typu „co dům dal“ (kaše, pohanka, těstoviny). Jedno jídlo denně bylo také zajištěno i v organizaci, ale ne vždy jsme stihly obědovat v centru. Zbytek jsme si hradily a nakupovaly samy, obvykle na trzích a v supermarketech. Ceny byly v průměru stejné jako u nás (maso a mléčné výrobky o něco dražší).

Komunikace – Ukrajina má svou vlastní řeč – ukrajinštinu, která je velice podobná ruštině, Ruština je také ale součástí základního vzdělání spolu s jiným světovým jazykem. Před odjezdem jsme se snažily alespoň částečně připravit na ruštinu. Aneta měla za sebou 2 roky základů RJ na základní škole a Blanka já si zaplatila soukromé hodiny, ve kterých zvládla prvních několik lekcí. Z počátku pobytu jsme vnímaly poměrně nepříjemnou komunikační bariéru, ale netrvalo to dlouho a na konci měsíce jsme už celkem obstojně komunikovaly v místním jazyce. V samotné organizaci je možno domluvit se s ředitelem S. Kosinem a částečně i se sociálním pracovníkem Artjëmem anglicky. Během pobytu jsme se také setkaly

s lidmi z různých zemí světa (Estonsko, USA, Švédsko...), kteří v Oděse organizovali různé humanitární a volnočasové aktivity, v těchto situacích je samozřejmě AJ výhodou.

Zajímavé odkazy: www.streetkids.ua
 www.wayhome.org.ua
 www.publichealthmusic.com

Blanka Švehlová, obor: RPB

nahoda.ne@centrum.cz

Aneta Borská, obor: RPB

aneta.borska@email.cz